

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

1. Pe rol se afla solutionarea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, exceptie ridicata de Mihaela Liliana Chis in Dosarul nr. 1.296/33/2013 al Curtii de Apel Cluj - Sectia penala si de minori si care formeaza obiectul Dosarului Curtii Constitutionale nr. 1.055D/2014.

2. Dezbaterile au avut loc in sedinta publica din data de 23 aprilie 2015, in prezenta reprezentantului autoarei exceptiei de neconstitutionalitate si cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Minca, fiind consemnate in incheierea de sedinta de la acea data, cand, in temeiul dispozitiilor art. 57 si art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea a dispus amanarea pronuntarii pentru data de 7 mai 2015, data la care este pronuntata prezenta decizie.

CURTEA,

avand in vedere actele si lucrarile dosarului, constata urmatoarele:

3. Prin Incheierea din 20 octombrie 2014, pronuntata in Dosarul nr. 1.296/33/2013, Curtea de Apel Cluj - Sectia penala si de minori a sesizat Curtea Constitutionala cu exceptia de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, exceptie ridicata de Mihaela Liliana Chis intr-o cauza penala avand ca obiect savarsirea infractiunii de retinere si nevarsare, cu intentie, a sumelor reprezentand impozit sau contributii cu retinere la sursa.

4. In motivarea exceptiei de neconstitutionalitate autoarea acesteia sustine, in esenta, ca prevederile criticate sunt lipsite de previzibilitate, deoarece din modul de definire a infractiunii nu poate fi determinata cu exactitate notiunea de impozit cu retinere la sursa, astfel ca o persoana nu poate sa isi dea seama daca actiunea sau inactiunea sa intra sub incidenta normei. Totodata, arata ca aceasta prevedere legala nu respecta principiul previzibilitatii normei juridice, intrucat este lipsita de claritate din perspectiva elementului material, fiind dificil de determinat cu precizie sfera impozitului cu retinere la sursa, pentru a stabili actiunile sau inactiunile prohibite de legea penala. In acest context face referire si la prevederile art. 77¹ alin. (6) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, potrivit caruia "impozitul (...) se va calcula si se va incasa de notarul public inainte de autentificarea actului (...), impozitul calculat si incasat se vireaza pana la data de 25 inclusiv a lunii urmatoare celei in care a fost retinut".

5. De asemenea mentioneaza ca dispozitiile criticate, prin trimiterea in cascada la acte normative cu forta juridica inferioara, respectiv la formulare - anexe, instructiuni de completare a acestor formulare, contravin principiului legalitatii incriminarii, garantat de art. 23 alin. (12) din Constitutie si ale art. 7 din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale. In acest sens mentioneaza jurisprudenta Curtii Europene a Drepturilor Omului in ceea ce priveste accesibilitatea si previzibilitatea legii.

6. Curtea de Apel Cluj - Sectia penala si de minori opineaza ca, in ceea ce priveste conformitatea dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 cu cele ale art. 23 alin. (12) din Constitutie, acestea "ridica serioase semne de intrebare cu privire la previzibilitatea lor". Avand in vedere cele stabilite de art. 7 din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, arata ca notiunea de "impozite sau contributii cu retinere la sursa" (a caror retinere si nevarsare, cu intentie, in cel mult 30 de zile de la scadenta, este considerata infractiune) nu are o reglementare clara in legislatia interna. Totodata, sustine ca

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

textul criticat, care face trimitere la prevederi legale din Codul fiscal, norme metodologice si un numar impresionant de anexe si ordine ale diferitelor institutii ale statului cu competente in domeniul financiar, fiscal si bugetar, este confuz si imprecis si, prin urmare, impredictibil.

7. Potrivit dispozitiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, incheierea de sesizare a fost comunicata presedintilor celor doua Camere ale Parlamentului, Guvernului si Avocatului Poporului, pentru a-si exprima punctele de vedere asupra exceptiei de neconstitutionalitate.

8. Presedintii celor doua Camere ale Parlamentului, Guvernul si Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la exceptia de neconstitutionalitate.

CURTEA,

examinand incheierea de sesizare, raportul intocmit de judecatorul-raportor, notele scrise depuse, sustinerile partii prezente, concluziile procurorului, dispozitiile legale criticate, raportate la prevederile Constitutiei, precum si Legea nr. 47/1992, retine urmatoarele:

9. Curtea Constitutionala a fost legal sesizata si este competenta, potrivit dispozitiilor art. 146 lit. d) din Constitutie, precum si ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 si 29 din Legea nr. 47/1992, sa solutioneze prezenta exceptie.

10. Obiectul exceptiei de neconstitutionalitate il constituie dispozitiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005, cu modificarile ulterioare, care au urmatorul cuprins: "Constituie infractiune si se pedepseste cu inchisoare de la un an la 6 ani retinerea si nevarsarea, cu intentie, in cel mult 30 de zile de la scadenta, a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa."

11. In sustinerea neconstitutionalitatii acestor dispozitii legale sunt invocate prevederile constitutionale ale art. 23 alin. (12) - "Nicio pedeapsa nu poate fi stabilita sau aplicata decat in conditiile si in temeiul legii". De asemenea este mentionat si art. 7 - "Nicio pedeapsa fara lege" - din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale.

12. Examinand exceptia de neconstitutionalitate, Curtea constata ca, in precedent, s-a mai pronuntat asupra solutiei legislative cuprinse in dispozitiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, insa in raport cu critici diferite fata de cele din prezenta cauza, sens in care sunt: Decizia nr. 936 din 13 noiembrie 2012, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 20 din 10 ianuarie 2013, Decizia nr. 162 din 28 februarie 2012, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 272 din 24 aprilie 2012, Decizia nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2012, si Decizia nr. 1.205 din 20 septembrie 2011, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 795 din 9 noiembrie 2011, decizii prin care Curtea a respins, ca neintemeiata, exceptia de neconstitutionalitate.

13. Analizand dosarul cauzei, Curtea retine ca autoarea exceptiei de neconstitutionalitate a fost trimisa in judecata pentru savarsirea infractiunii de retinere si nevarsare, cu intentie, a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa, in forma continuata, infractiune prevazuta de art. 6 din Legea nr. 241/2005, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969. In acest context critica prevederile art. 6 din Legea nr. 241/2005 sub aspectul

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

modalitatii de definire a infractiunii, intrucat nu poate fi determinata cu precizie notiunea de "impozit cu retinere la sursa", pentru a stabili actiunile sau inactiunile prohibite de legea penala. Mai mult, calificarea impozitului din transferul proprietatilor imobiliare ca un impozit cu retinere la sursa se realizeaza printr-un ordin al presedintelui Agentiei Nationale de Administrare Fiscala, act normativ cu valoare infralegala.

14. Curtea constata ca dispozitiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 incrimineaza retinerea si nevarsarea, cu intentie, a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa, iar dispozitiile de lege la care se raporteaza, in speta de fata, sunt cuprinse in art. 77¹ alin. (6) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, care prevad obligatia notarului public de a vira impozitul pentru transferul proprietatilor imobiliare din patrimoniul personal pana la data de 25 inclusiv a lunii urmatoare celei in care a fost retinut [impozit care se calculeaza si se incaseaza de notarul public inainte de autentificarea actului sau, dupa caz, intocmirea incheierii de finalizare a succesiunii].

15. In ceea ce priveste incriminarea unei fapte, Curtea, in jurisprudenta sa, a statuat ca dispozitiile legale incriminatoare constituie o expresie a prevederilor art. 23 alin. (12) din Constitutie, potrivit carora "Nicio pedeapsa nu poate fi stabilita sau aplicata decat in conditiile si in temeiul legii", precum si a celor ale art. 73 alin. (3) lit. h), care reglementeaza competenta legiuitorului de a stabili infractiunile, pedepsele si regimul executarii acestora. In temeiul dispozitiilor constitutionale mentionate, legiuitorul este liber sa aprecieze atat pericolul social in functie de care urmeaza sa stabileasca natura juridica a faptei incriminate, cat si conditiile raspunderii juridice pentru acea fapta (Decizia nr. 1.205 din 20 septembrie 2011, precitata). Astfel, daca prevederile art. 73 alin. (3) lit. h) din Constitutie indica autoritatea competenta sa reglementeze infractiunile - Parlamentul, respectiv Guvernul pe calea delegarii legislative constitutionale, relatiile sociale reglementate, procedura si majoritatea de vot necesare incriminarii, dispozitiile art. 23 alin. (12) din Constitutie implica exigenta ca infractiunile si pedepsele sa fie stabilite numai printr-un act normativ cu forta de lege - "in temeiul legii", iar prin trimiterea la "conditiile legii" trebuie realizata coroborarea cu art. 1 alin. (5) din Constitutie care consacra principiul legalitatii si care impune obligatia ca normele adoptate sa fie precise, clare si previzibile.

16. In acest context, Curtea observa ca orice act normativ trebuie sa indeplineasca anumite conditii calitative, printre acestea numarandu-se previzibilitatea, ceea ce presupune ca acesta trebuie sa fie suficient de precis si clar pentru a putea fi aplicat (a se vedea, in acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). In acelasi sens, Curtea Europeana a Drepturilor Omului a statuat ca legea trebuie, intr-adevar, sa fie accesibila justitiabilului si previzibila in ceea ce priveste efectele sale. Pentru ca legea sa satisfaca cerinta de previzibilitate, ea trebuie sa precizeze cu suficienta claritate intinderea si modalitatile de exercitare a puterii de apreciere a autoritatilor in domeniul respectiv, tinand cont de scopul legitim urmarit, pentru a oferi persoanei o protectie adecvata impotriva arbitrariului (a se vedea Hotararea din 4 mai 2000, pronuntata in Cauza Rotaru impotriva Romaniei, paragraful 52, si Hotararea din

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

25 ianuarie 2007, pronuntata in Cauza Sissanis impotriva Romaniei, paragraful 66).

17. De aceea, o lege indeplineste conditiile calitative impuse atat de Constitutie, cat si de Conventie, numai daca norma este enuntata cu suficienta precizie pentru a permite cetateanului sa isi adapteze conduita in functie de aceasta, astfel incat, apeland la nevoie la consiliere de specialitate in materie, el sa fie capabil sa prevada, intr-o masura rezonabila, fata de circumstantele spetei, consecintele care ar putea rezulta dintr-o anumita fapta si sa isi corecteze conduita.

18. Curtea, avand in vedere principiul generalitatii legilor, retine ca poate sa fie dificil sa se redacteze legi de o precizie totala si o anumita suplete poate chiar sa se dovedeasca de dorit, suplete care nu trebuie sa afecteze, inasa, previzibilitatea legii (a se vedea, in acest sens, Decizia Curtii Constitutionale nr. 903 din 6 iulie 2010, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, si Decizia Curtii Constitutionale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, precum si jurisprudenta Curtii Europene a Drepturilor Omului cu privire la care se retin, spre exemplu, Hotararea din 15 noiembrie 1996, pronuntata in Cauza Cantoni impotriva Frantei, paragraful 29, Hotararea din 25 noiembrie 1996, pronuntata in Cauza Wingrove impotriva Regatului Unit, paragraful 40, Hotararea din 4 mai 2000, pronuntata in Cauza Rotaru impotriva Romaniei, paragraful 55, Hotararea din 9 noiembrie 2006, pronuntata in Cauza Leempoel & S.A. ED. Cine Revue impotriva Belgiei, paragraful 59).

19. Totodata, Curtea constata ca, potrivit art. 8 alin. (4) teza intai din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnica legislativa pentru elaborarea actelor normative, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 260 din data de 21 aprilie 2010 "textul legislativ trebuie sa fie formulat clar, fluent si inteligibil, fara dificultati sintactice si pasaje obscure sau echivoce", iar potrivit art. 36 alin. (1) din aceeasi lege, "actele normative trebuie redactate intr-un limbaj si stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar si precis, care sa exclude orice echivoc, cu respectarea stricta a regulilor gramaticale si de ortografie".

20. Asadar, fata de cele mentionate mai sus, Curtea constata ca dispozitiile art. 23 alin. (12) din Constitutie impun garantia reglementarii prin lege a incriminarii faptelor si stabilirea sanctiunii corespunzatoare si, in mod implicit, obligatia in sarcina legiuitorului de a adopta legi care sa respecte cerintele de calitate ale acestora, care se circumscriu principiului legalitatii prevazut la art. 1 alin. (5) din Constitutie.

21. Curtea observa ca legiuitorul, prin Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, a stabilit cadrul legal pentru impozitele, taxele si contributiile sociale obligatorii, care constituie venituri la bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurarilor sociale de stat, bugetul Fondului national unic de asigurari sociale de sanatate, bugetul asigurarilor pentru somaj si fondul de garantare pentru plata creantelor salariale, precizand si contribuabilii care au obligatia sa plateasca aceste impozite, taxe si contributii sociale, precum si modul de calcul si de plata a acestora. De asemenea, autorizeaza Ministerul Finantelor Publice sa elaboreze norme metodologice, instructiuni si ordine in aplicarea acestui cod fiscal si a conventiilor de evitare a dublei impuneri [potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal]. Totodata, prin Ordonanta Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedura fiscala, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 513 din 31 iulie 2007, la alin. (2) al art. 228 [cu denumirea

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

marginala - Acte normative de aplicare], legiuitorul delegat a prevazut ca formularele necesare si instructiunile de utilizare a acestora privind administrarea creantelor fiscale se aproba prin ordin al presedintelui Agentiei Nationale de Administrare Fiscala.

22. Din examinarea prevederilor legale in materie fiscala mentionate mai sus, coroborate cu cele ale Legii nr. 241/2005, Curtea observa ca acestea nu precizeaza, in mod concret, care sunt veniturile impozabile cu retinere la sursa, limitandu-se la a mentiona in cuprinsul acestora, sporadic, spre exemplu, "retinerea la sursa a impozitului reprezentand plati anticipate pentru unele venituri din activitati independente" [art. 52 din Legea nr. 571/2003], "veniturile sub forma de premii se impun, prin retinerea la sursa, cu o cota de 16% aplicata asupra venitului net realizat din fiecare premiu" [art. 77 din Legea nr. 571/2003] sau "platitorii de venituri cu regim de retinere la sursa a impozitelor, cu exceptia platitorilor de venituri din salarii, conform prezentului titlu, au obligatia sa depuna o declaratie privind calcularea si retinerea impozitului pentru fiecare beneficiar de venit la organul fiscal competent, pana in ultima zi a lunii februarie inclusiv a anului curent pentru anul expirat" [art. 119 din Legea nr. 571/2003].

23. Curtea observa ca prin Ordinul presedintelui Agentiei Nationale de Administrare Fiscala nr. 101/2008 privind aprobarea modelului si continutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor, taxelor si contributiilor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau retinere la sursa, publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 70 din 30 ianuarie 2008, cu modificarile si completarile ulterioare, anexa nr. 8, sunt reglementate Instructiuni de completare a formularului 100 "Declaratie privind obligatiile de plata la bugetul de stat", cod 14.13.01.99/bs, care, la capitolul I - Depunerea declaratiei, stabilesc ca "Declaratia privind obligatiile de plata la bugetul de stat se completeaza si se depune de platitorii de impozite si taxe carora le revin, potrivit legislatiei in vigoare, obligatiile de plata cuprinse in Nomenclatorul obligatiilor de plata la bugetul de stat prevazut in anexa nr. 15".

Pct. 1.1 lit. a) din anexa nr. 8 la Ordinul presedintelui Agentiei Nationale de Administrare Fiscala nr. 101/2008, cu modificarile si completarile ulterioare, enumera, in contextul stabilirii termenelor pana la care se depun declaratiile privind obligatiile de plata la bugetul de stat, mai multe tipuri de impozit ca fiind "impozit retinut la sursa", conform legislatiei specifice privind impozitul pe venitul persoanelor fizice, printre care se regaseste "impozit pe veniturile din transferul proprietatilor imobiliare din patrimoniul personal", dar si categoria "impozit pe alte venituri ale persoanelor fizice", care este insuficient precizata. Totodata, potrivit pct. 3.2.3 din anexa nr. 8 la Ordinul presedintelui Agentiei Nationale de Administrare Fiscala nr. 101/2008, cu modificarile si completarile ulterioare, impozitul pe veniturile din transferul proprietatilor imobiliare din patrimoniul personal se stabileste de notarii publici, in conformitate cu dispozitiile art. 77¹ alin. (1) si (3) din Legea nr. 571/2003, cu modificarile si completarile ulterioare, si ale Ordinului ministrului economiei si finantelor si al ministrului justitiei nr. 1.706/1.889/C/2008 privind aprobarea procedurilor de stabilire, plata si rectificarea a impozitului pe veniturile din transferul proprietatilor imobiliare din patrimoniul personal si a modelului si continutului unor formulare prevazute la titlul III din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificarile si completarile ulterioare. Totodata, in anexa nr. 15 la Ordinul presedintelui Agentiei Nationale de Administrare Fiscala nr. 101/2008, cu modificarile si completarile ulterioare, anexa care prevede "Nomenclatorul obligatiilor de plata la

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

bugetul de stat", la pct. 19, rubrica "Denumire creanta fiscala", se regaseste "Impozit pe veniturile din transferul proprietatilor imobiliare din patrimoniul personal", iar la rubrica "temei legal" sunt mentionate art. 77¹ si 93 din Legea nr. 571/2003, cu modificarile si completarile ulterioare.

24. Avand in vedere cele expuse, Curtea constata ca, potrivit dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005, constituie infractiune si se pedepseste cu inchisoare de la un an la 6 ani retinerea si nevarsarea, cu intentie, in cel mult 30 de zile de la scadenta, a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa, insa nici in cuprinsul acestui articol, nici in cuprinsul legii mentionate sau al altor acte normative, notiunea de "impozite sau contributii cu retinere la sursa" nu este definita. Insa, prin normele infralegale, care au menirea de a aproba modelul si continutul formularelor utilizate pentru declararea impozitelor, taxelor si contributiilor, sunt inventariate impozitele si contributiile colectate prin retinere la sursa, iar impozitul pe veniturile din transferul proprietatilor imobiliare din patrimoniul personal sau impozitul pe alte venituri ale persoanelor fizice este mentionat ca un impozit cu retinere la sursa. Asadar, Curtea retine ca obiectul material al infractiunii nu este configurat prin lege, ci printr-un act administrativ de aplicare a legii al carui obiect de reglementare vizeaza, in realitate, un domeniu distinct, respectiv aprobarea modelului si continutului unor formulare. Or, in ipoteza infractiunilor, inclusiv a celor reglementate in domeniul fiscal, legiuitorul trebuie sa indice in mod clar si neechivoc obiectul material al acestora in chiar cuprinsul normei legale sau acesta sa poata fi identificat cu usurinta prin trimiterea la un alt act normativ de rang legal cu care textul incriminator se afla in conexiune, in vederea stabilirii existentei/inexistentei infractiunii.

25. Raportand cele prezentate mai sus la speta de fata, Curtea constata ca legiuitorul si-a respectat numai din punct de vedere formal competenta constitutionala de a legifera, fara ca prin continutul normativ al textului incriminator sa stabileasca cu claritate si precizie obiectul material al infractiunii, ceea ce determina o lipsa de previzibilitate a acestuia. Asa fiind, textul supus controlului de constitutionalitate nu respecta conditiile de calitate a legii, respectiv din modul de definire a infractiunii prevazute la art. 6 din Legea nr. 241/2005 nu poate fi determinata notiunea de "impozit cu retinere la sursa", astfel ca destinatarul normei nu poate sa isi ordoneze conduita, in functie de ipoteza normativa a legii.

26. In ceea ce priveste accesibilitatea legii, Curtea constata ca, din punct de vedere formal, aceasta are in vedere aducerea la cunostinta publica a actelor normative de rang infraconstitutional si intrarea in vigoare a acestora, care se realizeaza in temeiul art. 78 din Constitutie, respectiv legea se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, si intra in vigoare la 3 zile de la data publicarii sau la o data ulterioara prevazuta in textul ei.

27. Insa, pentru a fi indeplinita cerinta de accesibilitate a legii, nu este suficient ca o lege sa fie adusa la cunostinta publica, ci este necesar ca intre actele normative care reglementeaza un anumit domeniu sa existe atat o conexiune logica pentru a da posibilitatea destinatarilor acestora sa determine continutul domeniului reglementat, cat si o corespondenta sub aspectul fortei lor juridice. Nu este asadar admisa o reglementare disparata a domeniului sau care sa rezulte din coroborarea unor acte normative cu forta juridica diferita. In acest sens, normele de tehnica legislativa referitoare la integrarea proiectului in ansamblul legislatiei statueaza ca actul normativ trebuie sa se integreze organic in sistemul legislatiei, scop in care actul normativ trebuie corelat cu prevederile actelor

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

normative de nivel superior sau de acelasi nivel cu care se afla in conexiune [art. 13 lit. a) din Legea nr. 24/2000]. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizeaza norma de trimitere [art. 16 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 24/2000], care opereaza intotdeauna intre acte normative cu aceeasi forta juridica.

28. Raportand prevederile criticate la principiile mai sus enuntate, Curtea constata ca acestea nu respecta cerinta de accesibilitate a legii, intrucat dispozitiile art. 6 din Legea nr. 241/2005, pe langa faptul ca nu definesc ele insele notiunea de "impozite sau contributii cu retinere la sursa", nu fac trimitere la un act normativ de rang legal care s-ar afla in conexiune cu acestea, respectiv sa fie indicate, in mod concret, norme legale care stabilesc categoria impozitelor sau contributiilor cu retinere la sursa, in care s-ar afla si impozitul pentru transferul proprietatilor imobiliare din patrimoniul personal. Singura mentiune cu privire la acesta este cuprinsa intr-un act administrativ dat in aplicarea unor acte normative de reglementare primara, fara a exista o legatura cu obiectul de reglementare al Legii nr. 241/2005, lege penala in sensul art. 173 din Codul penal.

29. In acest context, Curtea retine ca, potrivit tezei intai din art. 7 - Nicio pedeapsa fara lege - din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, nimeni nu poate fi condamnat pentru o actiune sau o omisiune care, in momentul savarsirii, nu constituia o infractiune potrivit dreptului national sau international. In acest sens, Curtea Europeana a Drepturilor Omului, prin Hotararea din 22 iunie 2000, pronuntata in Cauza CoA¹/₂me si altii impotriva Belgiei (paragraful 145), reiterand jurisprudenta sa anterioara, arata ca art. 7 din Conventie prevede, printre altele, principiul ca numai legea poate defini o crima si prescrie o pedeapsa (nullum crimen, nulla poena sine lege) si, de asemenea, stabileste principiul ca legea penala nu trebuie sa fie interpretata extensiv in detrimentul acuzatului. Rezulta ca infractiunile si pedepsele relevante trebuie sa fie clar definite de lege, cerinta care este indeplinita numai in cazul in care individul isi poate da seama din continutul dispozitiei legale care sunt actele sau omisiunile care angajeaza raspunderea sa penala.

30. In concluzie, Curtea constata ca prevederile criticate nu respecta exigentele constitutionale referitoare la calitatea legii, respectiv nu intrunesc conditiile de claritate, precizie, previzibilitate si accesibilitate, fiind contrare dispozitiilor art. 1 alin. (5) din Constitutie.

31. Distinct de acestea, Curtea observa ca legiuitorul, prin normele criticate, a urmarit sa descurajeze contribuabilii de la sustragerea prin orice mijloace de la impunerea sau de la plata impozitelor, taxelor, contributiilor si a altor sume datorate bugetului de stat, bugetelor locale, bugetului asigurarilor sociale de stat si bugetelor fondurilor speciale, insa atingerea de catre stat a unor obiective, chiar si atunci cand acestea sunt de interes general si necesare, nu se poate face decat cu respectarea Constitutiei, care, potrivit art. 1 alin. (5), este obligatorie. Astfel, nu se poate pretinde unui subiect de drept sa respecte o lege care nu este clara, precisa, previzibila si accesibila, intrucat acesta nu isi poate adapta conduita in functie de ipoteza normativa a legii; tocmai de aceea, autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, dupa caz, are obligatia de a edicta norme care sa respecte trasaturile mai sus aratate.

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

32. Pentru considerentele expuse, in temeiul art. 146 lit. d) si al art. 147 alin. (4) din Constitutie, precum si al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) si al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUTIONALA
In numele legii
D E C I D E:

Admite exceptia de neconstitucionalitate ridicata de Mihaela Liliana Chis in Dosarul nr. 1.296/33/2013 al Curtii de Apel Cluj - Sectia penala si de minori si constata ca dispozitiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale sunt neconstitutionale.

Definitiva si general obligatorie.

Decizia se comunica celor doua Camere ale Parlamentului, Guvernului si Curtii de Apel Cluj - Sectia penala si de minori si se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Pronuntata in sedinta din data de 7 mai 2015.

*

OPINIE SEPARATA

In dezacord cu solutia adoptata cu majoritate de voturi, consideram ca exceptia de neconstitucionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005, cu modificarile ulterioare, care a format obiectul sesizarii in prezenta cauza, trebuia respinsa ca inadmisibila pentru urmatoarele argumente:

Exceptia de neconstitucionalitate nu are legatura cu cauza.

Potrivit dispozitiilor art. 29 alin. (1) si (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale, Curtea decide asupra exceptiilor care au legatura cu solutionarea cauzei, neindeplinirea acestei conditii legale determinand respingerea ca inadmisibila a exceptiilor de neconstitucionalitate invocate.

Or, exceptia de neconstitucionalitate ce face obiectul prezentului dosar a fost ridicata intr-o cauza penala avand ca obiect savarsirea infractiunii de retinere si nevarsare, cu intentie, a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa. In cauza dedusa judecatii nu este vorba despre fapta de neretinere a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa (ceea ce ar putea motiva o eventuala lipsa de previzibilitate a normei de incriminare, respectiv a imposibilitatii determinarii cu precizie a categoriei si impozitului cu retinere la sursa). Fapta incriminata are ca situatie premisa retinerea sumelor de bani si nevarsarea acestora (a sumelor deja retinute) cu intentie. Nu se poate pretinde ca sumele retinute cu titlu de impozite si contributii nu au avut o baza legala previzibila, la momentul cand acestea au fost retinute, pentru ca mai apoi sa se sustina ca "retinerea la sursa" nu este clar definita prin prevederile legale de natura fiscala, iar norma a devenit neclara la momentul la care sumele retinute trebuiau varsate la buget.

Asadar, chiar daca, din punct de vedere formal, obiectul exceptiei de neconstitucionalitate il constituie textul legal de incriminare aplicat in cauza,

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

criticile formulate vizeaza o ipoteza juridica ce nu se regaseste nici in acest text si nici in cauza in care s-a ridicat exceptia de neconstitutionalitate.

Critica de neconstitutionalitate se bazeaza pe compararea mai multor texte de lege si raportarea concluziei la dispozitii/principii ale Constitutiei.

Printr-o bogata jurisprudenta, Curtea Constitutionala a statuat ca "examinarea constitutionalitatii unui text de lege are in vedere compatibilitatea acelui text cu dispozitiile constitutionale pretins incalcate, iar nu compararea mai multor prevederi legale intre ele si raportarea concluziei ce ar rezulta din aceasta comparatie la dispozitii ori principii ale Constitutiei" (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 948 din 25 iunie 2009, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 577 din 19 august 2009, Decizia nr. 463 din 12 aprilie 2011, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 431 din 21 iunie 2011, Decizia nr. 523 din 12 decembrie 2013, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 55 din 22 ianuarie 2014).

Se constata ca aceasta modalitate de fundamentare a exceptiei de neconstitutionalitate (care a determinat in precedent pronuntarea de solutii de respingere ca inadmisibile a exceptiilor de neconstitutionalitate astfel formulate si motivate) este utilizata si in prezenta cauza. Astfel, desi obiectul exceptiei de neconstitutionalitate il constituie dispozitiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, criticile autoarei exceptiei vizeaza in concret coroborarea normei de incriminare cu prevederile Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal. Mediat, aceste din urma dispozitii sunt de fapt criticate pentru ca nu definesc notiunea de "impozite sau contributii cu retinere la sursa", ceea ce ar conduce la concluzia ca incriminarea, prin Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale, a infractiunii de retinere si nevarsare, cu intentie, in cel mult 30 de zile de la scadenta, a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa este neconstitutionala. Chiar si aceasta concluzie ce rezulta din compararea art. 6 din Legea nr. 241/2005 cu prevederile Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal sufera sub aspectul logicii de interpretare a normelor juridice, intrucat, astfel cum s-a aratat, fapta pentru care autoarea exceptiei de neconstitutionalitate a fost trimisa in judecata consta in nevarsarea cu intentie la bugetul de stat a sumelor de bani reprezentand impozite/contributii la bugetul de stat, sume care au fost deja retinute.

De altfel, Curtea Constitutionala s-a mai pronuntat asupra constitutionalitatii art. 6 din Legea nr. 241/2005 (spre exemplu, Decizia nr. 936 din 13 noiembrie 2012, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 20 din 10 ianuarie 2013, Decizia nr. 162 din 28 februarie 2012, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 272 din 24 aprilie 2012, Decizia nr. 1.313 din 4 octombrie 2011, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 12 din 6 ianuarie 2012, si Decizia nr. 1.205 din 20 septembrie 2011, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 795 din 9 noiembrie 2011). Curtea a respins exceptia de neconstitutionalitate ca neintemeiata, fara a fi pusa in discutie lipsa de predictibilitate a textului de lege criticat, ceea ce demonstreaza ca acesta nu a pus probleme in practica aplicarii.

In plus, constatarea neconstitutionalitatii art. 6 din Legea nr. 241/2005 nu rezolva eventuala lipsa de predictibilitate a Codului fiscal, acesta din urma trebuind modificat si completat in situatia in care este neclar sub aspectele relevante de autoarea exceptiei. Potrivit art. 1 alin. (1) din Codul fiscal, acest cod (asadar, nu Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale) "stabileste cadrul legal pentru impozitele, taxele si contributiile sociale

Act:	Decizia nr. 363/07.05.2015
Autoritate emitenta:	CURTEA CONSTITUTIONALA
Publicat in:	MO nr. 495/06.07.2015
Privind:	admiterea exceptiei de neconstitutionalitate a dispozitiilor art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea si combaterea evaziunii fiscale
In vigoare din	6 iulie 2015

obligatorii prevazute la art. 2 care constituie venituri la bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurarilor sociale de stat, bugetul Fondului national unic de asigurari sociale de sanatate, bugetul asigurarilor pentru somaj si fondul de garantare pentru plata creantelor salariale, precizeaza contribuabilii care au obligatia sa plateasca aceste impozite, taxe si contributii sociale, precum si modul de calcul si de plata a acestora"

Intrucat lipsa de predictibilitate a normei criticate este dedusa din coroborarea acesteia cu un cadru legislativ general (despre acest cadru afirmandu-se ca nu ar fi clar), singurul efect al deciziei de constatare a neconstitutionalitatii este acela al disparitiei unui mijloc legal de protejare a bugetului de stat si de protectie a persoanelor carora li s-au retinut impozitele cu diferite destinatii (contributii, impozite etc.), dar nu au fost virate bugetului, situatie in care nu isi vor putea dovedi/solicita diferite drepturi de care se leaga plata acestor impozite si contributii.

De aceea, este necesara urgenta interventie a legiuitorului pentru a complini vidul legislativ astfel creat, intrucat, desi considerentele deciziei pronuntate s-au raportat exclusiv la sintagma "sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa", efectele deciziei de admitere se rasfrang asupra intregului art. 6 din Legea nr. 241/2005.

Instanta constitutionala nu a sanctionat incriminarea faptei de retinere si nevarsare, cu intentie, in termenul prevazut de lege, a sumelor reprezentand impozite sau contributii cu retinere la sursa, ci insuficienta definire a acestei categorii de impozite/contributii.